

YARGITAY

10. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2015/7808
Karar No.	2017/264
Tarihi:	19.01.2017

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SGK. /23

- **ZARARLANDIRICI SİGORTA OLAYINA NEDEN OLAN ÜÇÜNCÜ KİŞİ YÖNÜNDEN ZAMAN AŞIMI SÜRESİNİN ON YILLIK HAKSIZ FİİL ZAMAN AŞIMI SÜRESİ OLDUĞU**
- **ZAMAN AŞIMI SÜRESİNİN İŞLEMeye BAŞLAMASI İÇİN ZARARIN VE EYLEMİ GERÇEKLEŞTİREN FAİLİN ÖĞRENİLMESİNİN GEREKMEŞİ**
- **ZAMAN AŞIMI SÜRESİNİN İŞLEMeye BAŞLAMASI İÇİN ZARARIN VE TAZMİN YÜKÜMLÜSÜNÜN ÖĞRENİLMESİ KOŞULLARININ BİRLİKTE GERÇEKLEŞMİŞ OLMALIDIR**

ÖZETİ Zararlandırııcı sigorta olayına neden olan 3. şahıslar yönünden; üçüncü kişi ile sigortalı arasında akdi bir ilişki söz konusu olmayıp 506 sayılı Kanununu 26/2 maddesi ile Borçlar Kanununa yollamada bulunulduğundan, Borçlar Kanunun 60. maddesinde öngörülen bir ve on yıllık haksız fiil zamanaşımı süresinin uygulaması gerekir.

. Anlaşılabacağı üzere maddedeki zamanaşımı süresi, zararın ve eylemi gerçekleştirenin (failin) öğrenildiği tarihten itibaren işlemeye başlamakta olup, Kurumca zararın öğrenilme tarihinin, giderlerin sarf ve ödeme günü olduğu açıktır. Tazminat yükümlüsünün öğrenilme tarihine ilişkin olarak ise, Kurumun yetkili organının faili öğrendiği tarih esas alınmalıdır. Bu kapsamda; ceza mahkemesince yargılanıp hakkında cezalandırma kararı verilen üçüncü kişi yönünden, Kurumun müdahil olmuş ise ceza kararının

kesinleştiği tarihte faili öğrendiği kabul edilmeli, cezalandırma kararının söz konusu olmadığı durumlarda ise yöntemince yapılacak araştırma sonunda tazminat yükümlüsünün kim olduğunun öğrenilme tarihi açıklıkla saptanmalıdır. Önemle belirtilmelidir ki, zamanaşımı süresinin, hem zararın, hem de tazminat yükümlüsünün öğrenildiği tarihten itibaren, bir başka anlatımla, ancak, her iki olgu gerçekleştikten sonra işlemeye başlayacağı dikkate alınmalıdır. Davalı ... Belediyesi Başkanlığı vekilince zamanaşımı definde bulunduğu gözetildiğinde, Mahkemece, zamanaşımı defi irdelenerek olumlu veya olumsuz bir karar verilmemiş olması hatalı olup bozma nedenidir.

Dava, iş kazası sonucu vefat eden sigortalının hak sahiplerine bağlanan gelirlerin 506 sayılı Yasanın 26. ve 10. maddesi uyarınca tazminine karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece, ilamında belirtildiği şekilde davalı ... yönünden kabulüne, diğer davalılar yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmün, davacı Kurum vekili ile davalılar ... Belediyesi Başkanlığı ve Bedaş avukatları tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Dava, ... isimli şahsa ait proteknik malzeme üretimi yapılan "... Plastik" unvanlı işyerinde meydana gelen patlama neticesinde aralarında davalı müteveffa işveren ...'a işyeri işçilerinden Zübeyir Bal'ın vefatı sonucu oluşan Kurum zararının, davalılardan rücu tahsili istemine ilişkin olup, Mahkemece; Bakırköy 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2009/397 esasında açılan kamu davası sonucu beklenilmeksizin alınan kusur raporu doğrultusunda karar verildiği anlaşılmıştır.

Kusur tespiti için, mahkemece aldırılan hükme esas rapora göre de; Müteveffa işveren ... %75, davalı ... Belediyesi %25, davalı ..., davalılar ..., ..., ...'ın ve kazalı işçinin kusursuz olduğu belirlenmiştir.

Borçlar Kanununun, Ceza Hukuku ile, Medeni Hukuk arasında münasebet başlıklı 53. maddesine göre, "Hakim, kusur olup olmadığına ... karar vermek için ceza hukukunun mesuliyete dair ahkamıyla bağlı olmadığı gibi, ceza mahkemesinde verilen beraat kararıyla da mukayyet değildir. Bundan başka ceza mahkemesi kararı, kusurun takdiri ve zararın miktarını tayin hususunda dahi hukuk hakimini takyit etmez." Bu hükümden çıkan genel sonuç, hukuk hakiminin genelde ceza mahkemesinden verilen "hükümlülük" kararı ile bağlı olmasıdır. Şüphe yoktur ki, bu kararın "kesin nitelikte" bir karar olması gerekir. Bu durumda, halledilmesi gereken sorun, bağlılığın kapsamının ne olması gerekeceğidir. Başka bir anlatımla, ceza mahkemesinin kesinleşen hükümlülük kararında, öncelikle maddi olguların saptanması, bu olgulara bağlı olarak suç teşkil eden bir fiilin, yada, kusurlu hareketin var olup olmadığı, varsa, kusurun derecesi ve bunun sonucunda doğan zarar miktarının ne olduğu söz konusudur. Saptanacak maddi olgulara göre, ceza mahkemesince kusurun varlığı kabul edildiğinde, "bu kusurun" suç teşkil edip etmeyeceğinin taktirinin, Ceza Hukukunun mesuliyete ilişkin esas ve ilkeleriyle yapılabileceği ortadadır.

Diğer taraftan, saptanacak her kusurlu hareketin hukuki yönden sorumluluk gerektirdiği

de söylenemez. Giderek, Ceza Hukuku yönünden suç teşkil etmeyen "kusur" halinin, genel anlamda Medeni Hukuk yönünden sorumluluğu gerektirebileceği de açıktır. Bu nedenle; hukuk hakiminin "...kusur mevcut olup olmadığına ..." karar verebilmesi için ceza hükmü ile bağlı olmayacağı ilkesinin sebebi ortadadır. Bu ilkenin tabii sonucu olarak da, kusur derecesinin takdiri ve bundan doğacak "... zarar miktarının tayini..." hususlarında da hukuk hakiminin ceza mahkemesi kararı ile bağlı olmayacağı ilkesinin nedeni yasada kabul edildiği şekilde açıktır.

Ne var ki, ceza mahkemesi, kendine has usuli kurallar nedeniyle, hükme esas aldığı maddi olayların varlığını saptamada daha geniş yetkilere sahiptir. Bu nedenle, ceza mahkemesinde saptanacak maddi olayın yargısal bir kararla saptanmış olması gerçeğinin hukuk hakimini de bağlaması gerekir. Bu hal, Kamunun yargıya olan güveninin korunmasının bir gereği olduğu gibi, söz konusu Borçlar Kanununun 53. maddesinde öngörülen kuralında doğal bir sonucudur. Nitekim, bu husus Yargıtayın yerleşmiş ve kökleşmiş görüşleri ile de, kabul edilmiş bulunmaktadır. Şu halde, hukuk hakimi ceza mahkemesince saptanan maddi olaylarla bağlı olup, orada belirlenen kusur oranlarıyla bağlı değildir.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde; ileride açılacak rucü davalarına yönelik sorumluların belirlenerek uyuşmazlığın kesin olarak çözümlenmesine yönelik olarak, mahkumiyet kararı alan kişilere davaya konu iş kazasında bir miktar kusur verilmesi yasal gereği bulunduğundan, Bakırköy 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2009/397 esasında açılan kamu davası sonucu beklenilerek, tazminat dosyalarından alınan kusur raporlarında gözönüne alınarak, kusur oranının belirlenmesi için iş kazasının meydana geldiği alanda (iş güvenliği) uzman olan bilirkişilerden oluşacak kuruldan alınacak rapor sonrası yapılacak değerlendirme sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

2-Zararlandırıci sigorta olayına neden olan 3. şahıslar yönünden; üçüncü kişi ile sigortalı arasında akdi bir ilişki söz konusu olmayıp 506 sayılı Kanunun 26/2 maddesi ile Borçlar Kanununa yollamada bulunduğundan, Borçlar Kanunun 60. maddesinde öngörülen bir ve on yıllık haksız fiil zamanaşımı süresinin uygulaması gerekir.

Zamanaşımı defii davanın esası hakkında her türlü muameleye manidir. Bu sorun halledilmeden davanın esası incelenemez. (11.1.1940 tarihli 15/70 sayılı İkt. Bir. Kararı) Borcu ortadan kaldırmamakla birlikte, yerine getirmekten kaçınma yetkisi veren zamanaşımı defii, ancak, bunu ileri süren taraf yönünden sonuç doğurmakta, bir başka anlatımla, mahkemece kendiliğinden gözetilemeyen zamanaşımı defii, yasal süresinde ileri sürüldüğü takdirde değerlendirmeye alınabilmektedir.

Anlaşılabileceği üzere maddedeki zamanaşımı süresi, zararın ve eylemi gerçekleştirenin (failin) öğrenildiği tarihten itibaren işlemeye başlamakta olup, Kurumca zararın öğrenilme tarihinin, giderlerin sarf ve ödeme günü olduğu açıktır. Tazminat yükümlüsünün öğrenilme tarihine ilişkin olarak ise, Kurumun yetkili organının faili öğrendiği tarih esas alınmalıdır. Bu kapsamda; ceza mahkemesince yargılanıp hakkında cezalandırma kararı verilen üçüncü kişi yönünden, Kurumun müdahil olmuş ise ceza kararının kesinleştiği tarihte faili öğrendiği kabul edilmeli, cezalandırma kararının söz konusu olmadığı durumlarda ise yöntemince yapılacak araştırma sonunda tazminat yükümlüsünün kim olduğunun öğrenilme tarihi açıklıkla saptanmalıdır. Önemle belirtilmelidir ki, zamanaşımı süresinin, hem zararın, hem de tazminat yükümlüsünün öğrenildiği tarihten itibaren, bir başka anlatımla, ancak, her iki olgu gerçekleşikten sonra işlemeye başlayacağı dikkate alınmalıdır. Davalı ... Belediyesi Başkanlığı vekilince zamanaşımı definde bulunduğu gözetildiğinde, Mahkemece, zamanaşımı defii irdelenerek olumlu veya olumsuz bir karar verilmemiş olması hatalı olup bozma nedenidir.

3-Dosyada taraf olan Bedaş yönünden hüküm kurulmaması hatalıdır. Bu bağlamda, kararın infazı kabil bir hüküm içermediği yönü gözetilerek, dosyada taraf olan Bedaş yönünden Hukuk Muhakemeleri Kanununun 297. maddesinde belirtilen unsurları içeren, tarafların hak ve yükümlülüklerini açıkça gösterir, infazda tereddüde yol açmayacak bir hüküm oluşturularak karar verilmesi gerekir.

Mahkemece, yukarıda açıklanan esaslar doğrultusunda inceleme yapılarak elde edilecek sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanılılı değerlendirme sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O halde, davacı Kurum vekili ile davalılar ... Belediyesi ve Bedaş vekillerinin bu yönleri

amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istem halinde temyiz eden davalılara iadesine, 19.01.2017 gününde oybirliği ile karar verildi.